

portal

L'esport: un taller de la virtut cívica

Raül Romeva

Exconseller de la Generalitat de Catalunya

@RaulRomeva

Un dels valors que batega al cor de la tradició republicana és el de la virtut cívica o, dit d'una altra manera, el de l'excel·lència en l'exercici de la ciutadania. Com deia Louis D. Brandeis (1856-1941), jutge progressista del Tribunal Suprem dels EUA: «El càrrec polític més important és el de ciutadà. En una república, els deures que imposa aquest càrrec no es poden descuidar sense perjudicar greument l'interès públic». Una república, en el sentit clàssic de la paraula, és molt més que un Estat sense reialesa: és una comunitat de ciutadans i ciutadanes que es garanteixen mútuament drets i llibertats. L'arquitectura institucional d'una comunitat així consisteix en lleis emanades de l'autogovern, dispersió del poder, frens, contrapesos i cartes de drets; però tota aquesta arquitectura s'ensorra si no reposa sobre el sòlid fonament d'una ciutadania responsable, participativa i vigilant.

Els camins cap a la virtut cívica no sempre són els més obvis. El sentit de la responsabilitat vers la comunitat no sempre comença de forma «política» en el sentit més estricte del terme. No es pot esperar que l'individu salti de cop i volta de la seva esfera d'inte-

ressos privats a una presa de consciència cívica si, pel camí, no ha estat socialitzant-se i re-socialitzant-se en un conjunt de valors que estimulin aquesta consciència. Els partits polítics i els moviments socials només són alguns dels espais on la virtut cívica pot formar-se: les associacions culturals, les entitats d'educació en el lleure o les cooperatives són, també, exemples de tallers on es treballen els materials que acaben forjant el caràcter d'una ciutadania virtuosa.

L'esport és un d'aquests tallers no obvis, però enormement importants, on es pot forjar la virtut cívica. Certament, a dia d'avui una part de l'esport ofereix exactament el contrari: personalisme, justificació de les desigualtats, adoració de figures orgulloses del seu propi egoisme, enfrontament tribal, masculinitat tòxica, foment del consumisme desenfrenat. Però qui coneix de prop el món de l'esport, més enllà d'aquesta cara més nociva i mediàtica, coneix també el potencial transformador d'aquesta activitat.

L'esport ofereix entorns de solidaritat i esperança a persones vulnerables d'arreu del món. L'esport ensenya valors com l'autocontrol, el treball en

equip, el respecte pel rival i el joc net. L'esport ens ensenya que l'única competició realment enriquidora és aquella que no està basada en fer trampes per guanyar a tot preu, sinó la que està basada en l'esforç personal; que, finalment, la competició més important no és per superar els altres, sinó sobretot per superar-nos a nosaltres mateixos. L'esport, fins i tot, pot ser una eina d'oposició simbòlica a les injustícies quan, malauradament, les paraules per a denunciar-les es troben proscriutes o ignorades.

Cal que els i les republicanes d'esquerres fem una reflexió sobre com potenciar aquest valor social de l'esport sense perdre de vista, per descomptat, les seves possibles derives incíviques. Com tota eina, l'esport pot fer-se servir per a millorar el món o per a empitjorar-lo. Però quan es fa servir per a millorar el món, resulta ser una de les eines més potents de les que disposem per a aquesta finalitat. No és casualitat, en fi, que a les repúbliques de l'antiguitat clàssica es concedís una importància cardinal a la pràctica de l'esport. En temps de crisi de la democràcia, ens toca tornar als clàssics també en aquest aspecte. ■